

Izjava visokog predstavnika Valentina Inzka povodom 25. godišnjice Dejtonskog mirovnog sporazuma

Poštovani građani Bosne i Hercegovine!

Prošlo je dvadeset i pet godina od kako je Daytonski mirovni sporazum okončao rat u Bosni i Hercegovini. Ova zemlja se danas suočava s ogromnim izazovima. Međutim, dok ih rješavamo, ne zaboravimo da je Dayton održao mir.

A to nije malo. Samo se nakratko sjetimo situacije u Nagorno-Karabahu, na Kavkazu, ili na Bliskom istoku, ili se prisjetimo izbjegličke krize.

Ali mir nije kraj. Mir je polazna tačka. Ili, kako je pokojni visoki predstavnik Paddy Ashdown rekao, "Dayton je temelj, ne plafon." Dayton je temelj za državu koju pokušavamo zajedno izgraditi i nadograđivati.

Mir je omogućio da se ide naprijed, iako se krećemo mnogo sporije nego što to građani s pravom očekuju.

U prvoj deceniji nakon Dayton, stotine hiljada građana vratile su se svojim domovima, uspješno je uvedena konvertibilna marka – jedna od najstabilnijih u Evropi – zajedno s biometrijskim pasošima i ličnim kartama, zajedničkim registarskim tablicama, zastavom i himnom, Graničnom policijom, da više ne nabrajam.

Uveden je sistem indirektnog oporezivanja – daleko napredniji u odnosu na slične sisteme u regiji – a počela je reforma pravosudnog sistema i reforma policije. Osnovane su Oružane snage BiH, koje su se istakle prilikom pružanja pomoći nakon poplava i u drugim aktivnostima unutar BiH, kao i u sudjelovanju u međunarodnim mirovnim operacijama širom svijeta.

A Ured visokog predstavnika bio je glavni pokretač ovih reformi. Bosne ovlasti – koje su OHR-u date 1997. godine kako bi u potpunosti mogao implementirati daytonski mandat – bile su od suštinske važnosti i učinkovite tokom prve faze oporavka.

Moji prethodnici su ih razumno koristili kako bi Bosni i Hercegovini osigurali institucionalnu i pravnu infrastrukturu potrebnu da zemlja funkcioniše kao moderno demokratsko društvo.

Povodom ove 25. godišnjice, želio bih izraziti zahvalnost svim svojim prethodnicima: Carlu Bildtu, Carlosu

Westendorpu, Wolfgangu Petritschu, Christianu Schwarz-Schillingu, Miroslavu Lajčaku i, naravno, pokojnom Paddyju Ashdownu, za sve što su uradili u ime građana Bosne i Hercegovine.

Građani Bosne i Hercegovine su zahtijevali – i još uvijek zahtijevaju – pravo da žive u društvu koje poštuje sve građane, koje osigurava dobre škole, koje osigurava dobre bolnice i javne usluge i nudi pristojna radna mjesta i ekonomske mogućnosti. Uvijek iznova, poticaj za pozitivne promjene dolazi prvenstveno od samih građana, ne od političkih aktera.

Porodice onih koji su ubijeni ili nestali u ratu iz svih zajednica, udružile su se da bi se borile za zajednički cilj, da osiguraju da se njihovi najbliži pamte sa dostojanstvom i poštovanjem. Ali porodice onih koji su bili žrtve korupcije i neefikasnosti udružile su se u građanskim inicijativama kako bi zahtijevali njihovu odgovornost.

Ipak, napredak gotovo da se zaustavio, a građani – posebno mladi – napuštaju Bosnu i Hercegovinu. Sele se u zemlje koje pružaju ekonomske prilike, u skladu sa vladavinom prava. Sele se u zemlje koje pružaju normalan život. Međunarodna zajednica radi – i nastaviće da radi – kako bi se stavila tačka na nekažnjivost onih u Bosni i Hercegovini koji su nasilni ili moćni ili oboje, i da ojača institucije koje štite građane.

Vjerujem da građani Bosne i Hercegovine žele da postave novi pravac.

Vjerujem da mogu uspjeti uz snažnu i dosljednu podršku međunarodnih partnera.

Promjena može doći čak u okviru daytonskog sistema.

Dayton nikome ne daje pravo da dovodi u pitanje zemlju ili njene ljude. On svakom građaninu daje pravo da izgradi pristojan život koji je dostojanstven i siguran.

Građani Bosne i Hercegovine mogu biti sigurni da će njihovi partneri u međunarodnoj zajednici biti uz njih na čvrstom i odlučnom putu prema tom cilju.

Taj put bi mogao, i mora biti odlučniji nego u posljednjih deset godina, a trebao bi obuhvatiti i uspješne elemente iz prvih deset godina kada su država, entiteti i kantoni najbrže napredovali.

Zato sam ubijeđen da možemo u 2021. godini otvoriti novo i uspješnije poglavlje u Bosni i Hercegovini – u interesu svih, a najviše u interesu dobrih ljudi ove zemlje.